

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

11.02.2022

Atzinums Nr. 4-03/3/2022 Par Talsu novada¹ teritorijas plānojuma grozījumu Vides pārskatu

Vides pārskata izstrādātāja:

Talsu novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90009113532, adrese: Kareivju iela 7, Talsi, Talsu novads LV – 3201, e – pasts: pasts@talsi.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Vides pārskata sagatavotāja:

SIA “*Reģionālie projekti*” reģistrācijas Nr. 40003404474, adrese: Rūpniecības iela 32 b–2, Rīga, LV–1045, e–pasts: birojs@rp.lv.

Plānošanas dokuments:

Talsu novada² teritorijas plānojuma grozījumi

SIA “*Reģionālie projekti*” 2022. gada 14. janvārī Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi plānošanas dokumenta “*Talsu novada teritorijas plānojuma grozījumi*” (redakcija 2.0) (turpmāk – Teritorijas plānojuma grozījumi) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) vides pārskata projektu (turpmāk – Vides pārskats). Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādātāja ir Talsu novada pašvaldība.

Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23.⁵ panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par Vides pārskatu, ņemot vērā Vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai³ – Birojam – ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī Vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

Šis Biroja atzinums par Vides pārskata projektu sagatavots atbilstoši Likuma 23.⁵ panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti iebildumi, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

¹ Administratīvā teritorija līdz 2021. gada 30. jūnijam.

² Administratīvā teritorija līdz 2021. gada 30. jūnijam.

³ Likuma 6. panta pirmā daļa.

I. Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Teritorijas plānojuma grozījumu Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 *“Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”* IV nodaļas *“Vides pārskatā iekļaujamā informācija”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un risinājumi

- 1.1. Spēkā esošais Talsu novada teritorijas plānojums (turpmāk – Teritorijas plānojums) ir Talsu novada pašvaldības⁴ teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, apgrūtinātās teritorijas un objekti, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi. Teritorijas plānojums apstiprināts ar Talsu novada domes 2015. gada 14. maija sēdes lēmumu Nr. 232 *“Par Talsu novada teritorijas plānojuma apstiprināšanu”* (protokols Nr. 12, 12. punkts) saskaņā ar kuru izdoti saistošie noteikumi Nr. 15 *“Par Talsu novada teritorijas plānojuma grafisko daļu un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem”*. Teritorijas plānojuma grozījumu (turpmāk – Teritorijas plānojuma grozījumi) izstrāde uzsākta, jo Teritorijas plānojuma īstenošanas gaitā ir stājušies spēkā jauni normatīvie akti un veikti esošo normatīvo aktu grozījumi, kuru regulējums attiecas uz Teritorijas plānojuma izstrādi, tai skaitā Būvniecības likums, Zemes pārvaldības likums, grozījumi Aizsargjoslu likumā, līdz ar to Talsu novada pašvaldībai jānodrošina attīstības plānošanas dokumenta atbilstība spēkā esošajam normatīvajam regulējumam.
- 1.2. Vides pārskatā ietverta informācija par Teritorijas plānojuma grozījumu un tā ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar Teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti.
- 1.3. Vides pārskats ir izstrādāts, pamatojoties uz Biroja 2020. gada 24. februāra lēmumu Nr. 4–02/8⁵. Teritorijas plānojuma grozījumu mērķis ir nostiprināt tiesisko pamatu Talsu novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai telpiskajai attīstībai, nodrošināt pieņemto lēmumu pēctecību teritorijas plānošanas jomā. Ar Teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanu būtiskākās paredzētās izmaiņas teritoriju izmantošanai un attīstībai ir konstatējamas šādas:
 - 1.3.1. Ar Teritorijas plānojuma grozījumiem paredzēts nodrošināt vienotus zonējuma principus un zonējuma apzīmējumus, kā arī vienotus Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus (turpmāk – TIAN) novada teritorijai, kas atbilstu spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem teritorijas attīstības plānošanā, tai skaitā Ministru kabineta 2013. gada 30. maija noteikumu Nr. 240 *“Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 240) prasībām;
 - 1.3.2. TIAN noteiktas gan vispārīgās prasības teritorijas izmantošanai visā Talsu novada teritorijā, gan konkrēti nosacījumi atļautajai apbūvei un apbūves rādītājiem, labiekārtojumam, saimnieciskajai darbībai katrā atsevišķā funkcionālā zonā vai apakšzonā, kā arī teritorijās ar īpašiem nosacījumiem. TIAN nosaka prasības teritorijas atļautajai izmantošanai, tostarp nosacījumus transporta infrastruktūrai,

⁴ Administratīvā teritorija līdz 2021. gada 30. jūnijam.

⁵ Lēmums pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi> (skatīts 06.02.2022.).

apbūvei, labiekārtojumam, vides risku samazināšanai, teritorijas labiekārtojumam un inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem.

- 1.3.3. Teritorijas plānojuma grozījumu Grafiskajā daļā ir noteikti funkcionālie zonējumi un apakšzonējumi, teritorijas ar īpašiem noteikumiem, aizsargjoslas, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, apgrūtinātās teritorijas un aprobežojumi.
- 1.3.4. Teritorijas plānojuma grozījumu TIAN noteiktas 12 funkcionālās zonas, atsevišķos gadījumos tās indeksējot, kā arī noteiktas teritorijas ar īpašiem noteikumiem:
 - 1.3.4.1. *Savrupmāju apbūves teritoriju (DzS)* funkcionālā zona ir noteikta, lai nodrošinātu mājokļa funkciju savrupam dzīvesveidam, kuras galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju un vasarnīcu apbūve. (*DzS*) ietver esošo un plānoto savrupmāju apbūvi pilsētās un ciemos, kur noteiktā minimālā jaunveidojamā zemes vienības platība ir 1 200 m². Teritorijas plānojuma grozījumos iekļauta *Savrupmāju apbūves teritorija (DzS1)*, tā ir funkcionālā zona novada vasarnīcu ciemos (Ieleja, Plēsums un Lejaslabiņi), kas noteikta, lai nodrošinātu sezonas rakstura apdzīvošanai paredzētas otrā mājokļa funkcijas savrupam dzīvesveidam, kur minimālā jaunveidojamā zemes vienības platība ir 1 200 m². Teritorijas plānojuma grozījumi neparedz esošās vasarnīcu apbūves teritorijas pārveidot par pastāvīgi dzīvojamām apbūves teritorijām, jo šīs teritorijas nav iespējams nodrošināt ar atbilstošām inženierkomunikācijām un atkritumu apsaimniekošanu.
 - 1.3.4.2. *Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM)* galvenie izmantošanas veidi ir savrupmāju apbūve, daudzdzīvokļu māju apbūve un rindu māju apbūve līdz trijiem stāviem, kur minimālā jaunveidojamā zemes vienības platība – 1 200 m². Jaunas (*DzM*) teritorijas tiek plānotas Talsu un Sabiles pilsētu teritorijās.
 - 1.3.4.3. *Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzD)* ir funkcionālā zona ar apbūvi no četriem un vairāk stāviem. Jaunas (*DzD*) teritorijas tiek plānotas Talsos.
 - 1.3.4.4. *Publiskās apbūves teritoriju (P)* funkcionālā zona ir noteikta, lai nodrošinātu gan komerciālu, gan nekomerciālu publiska rakstura iestāžu un objektu izvietojumu. Teritorijas plānojumā tās ir noteiktas vietās, kuras jau vēsturiski veidojušās par publiskās apbūves teritorijām gan pilsētās, gan ciemos, gan lauku teritorijās. Ar Teritorijas plānojuma grozījumiem tiek plānotas jaunas (*P*) teritorijas iepriekš minētajās teritorijās. *Publiskās apbūves teritorija (P1)* ir noteikta teritorijās, kurām ir valsts aizsargājama kultūras pieminekļa statuss.
 - 1.3.4.5. *Jauktas centra apbūves teritorijas (JC)* ir noteiktas teritorijām, kurās vēsturiski izveidojies plašs jauktas izmantošanas spektrs vai ko izmanto par pilsētas, ciema vai apkaimes centru, kā arī apbūves teritorijām, ko plānots attīstīt par šādu centru. (*JC*) teritorijas ir noteiktas novada pilsētu centrālajās daļās.
 - 1.3.4.6. *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R)* ir noteiktas teritorijām, lai nodrošinātu rūpniecības uzņēmumu darbībai un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju, inženiertehnisko apgādi un transporta infrastruktūru. Zonējumā netiek pieļauta smagā rūpnieciskā ražošana. (*R*) teritorijas noteiktas, galvenokārt, tajās pilsētu un ciemu teritorijas daļās, kā arī lauku teritorijās, kur izveidojusies ražošanas uzņēmumu apbūve un tai ir piemērota infrastruktūra. *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R1)* ir noteikta visa veida rūpniecības uzņēmumu darbībai un attīstībai, tai skaitā smagās rūpniecības uzņēmumu apbūvei. (*R1*) teritorijas atrodas Talsos un Stendē. *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R2)* funkcionālā zona ir noteikta, lai nodrošinātu rūpniecības uzņēmumu darbību un attīstību, kas paredzēts sprāgstvielu ražotnes un

glabātuves būvniecībai un tās nepieciešamās teritorijas organizācijai. Teritorijas plānojuma grozījumos plānotā (R2) teritorija noteikta nekustamā īpašuma "Valsts mežs Vandzene" ar kadastra Nr. 8894 003 0128 (piederība AS "Latvijas valsts meži") zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 8894 004 0065, Vandzenes pagastā, Talsu novadā, un tiek plānota 8 ha lielā platībā. Atbilstoši Vides pārskatā sniegtajai informācijai minētajā teritorijā sprāgstvielas netiks ražotas, bet notiks šo izstrādājumu komplektēšana.

- 1.3.4.7. *Transporta infrastruktūras teritorijas (TR)* ir noteiktas, lai nodrošinātu visu veidu transportlīdzekļu un gājēju satiksmei nepieciešamo infrastruktūru, kā arī lai nodrošinātu lidlauku darbību un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju un inženiertehnisko apgādi. Teritorijas plānojuma grozījumos transporta organizācijas attīstībai Talsu pilsētā tiek paredzēts saglabāt plānoto apvedceļa turpinājumu Ventspils virzienā, izbūvējot apvedceļu virzienā no Rīgas ielas uz Raiņa ielu, lai novirzītu smagās un intensīvās transporta plūsmas no Talsu pilsētas, tādējādi atslogojot pilsētas centru no smagā autotransporta. *Transporta infrastruktūras teritorija (TR1)* ir funkcionālā zona, kurā galvenā izmantošana saistīta ar esošu mazās aviācijas lidlauku (Ģibuļu un Lubes pagastos) turpmāko izmantošanu un plānošanu mazās aviācijas attīstībai, kas sekmēs tūrisma un lauku attīstību.
- 1.3.4.8. *Tehniskās apbūves teritoriju (TA)* galvenais izmantošanas veids ir inženiertehniskās apgādes objektu apbūve. Teritorijas plānojumā iekļautas visas esošās un plānotās maģistrālo inženierbūvju un tehniskās infrastruktūras teritorijas pilsētās un ciemos. Kā tehniskās apbūves teritorijas tiek noteiktas visas novada centralizētās inženierkomunikācijas (ūdensapgādes, kanalizācijas tīkli, siltumapgādes tīkli, atkritumu apsaimniekošanas objekti u.c.), maģistrālās inženierkomunikācijas. Teritorijas plānojuma grozījumu saistošajā daļā noteiktas un Grafiski attēlotas ekspluatācijas un sanitārās aizsargjoslas ap tehniskās apbūves objektiem.
- 1.3.4.9. *Dabas un apstādījumu teritorijas (DA)* ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu rekreācijas, sporta, tūrisma, kvalitatīvas dabas un kultūrvides u.tml. funkciju īstenošanu dabas vai daļēji pārveidotās dabas teritorijās, ietverot ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un inženierbūves, kur primāri ir mežs īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. *Dabas un apstādījumu teritorija (DA1)* ir izveidota, lai nodrošinātu rekreācijas, sporta, tūrisma, kvalitatīvas dabas un kultūrvides u.tml. funkciju īstenošanu. *Dabas un apstādījumu teritorija (DA2)* ir noteikta teritorijās, kuru izmantošanas veidi ir saistīti ar brīvdabas atpūtu, teritorijas vizuālās kvalitātes un mikroklimata uzlabošanu. *Dabas un apstādījumu teritorija (DA3)* ir funkcionālā zona, kur galvenā izmantošana ir saistīta ar apbedījumu veikšanu un ar to saistītu būvju izvietošanu.. *Dabas un apstādījumu teritorija (DA4)* ir funkcionālā zona, kas atrodas valsts aizsargājama kultūras pieminekļa teritorijā, ietverot ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un inženierbūves.
- 1.3.4.10. *Mežu teritorijas (M)* ir noteiktas, lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un mežu galveno funkciju – saimniecisko, ekoloģisko un sociālo funkciju īstenošanai. Viensētu apbūve atļauta pilsētas vai ciema teritorijā, ja zemes vienības platība nav mazāka par 0,5 ha, un lauku teritorijā kā viensētas apbūve, ja zemes vienības platība nav mazāka par 2 ha, un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību regulējošos normatīvajos aktos nav noteikta lielāka platība. Kā papildizmantošana meža teritorijās tiek pieļauta publiskā apbūve, rūpnieciskā apbūve (derīgo izrakteņu ieguve). *Mežu teritorijas (M1)* noteiktas

teritorijās, kur vienas viensētas izveidei paredzētās zemes vienības platība nav mazāka par 2 ha un vidi un dabas aizsardzību vai meža nozari regulējošajos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

- 1.3.4.11. *Lauksaimniecības teritorija (L)* noteikta, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes kā resursa racionālu un daudzveidīgu izmantošanu visa veida lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem. Kā papildizmantošana ir iespējama cita starpā arī vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve, derīgo izrakteņu ieguve un atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve, kur minimālā jaunveidojamā zemes vienības platība ir 2 ha. Savukārt *Lauksaimniecības teritorija (L1)* ir noteikta pilsētu un ciemu robežās, kurās perspektīvā pieļaujama dzīvojamā apbūve, publiskā apbūve, ražošanas apbūve un teritorijas izmantošana, kur minimālā jaunveidojamā zemes vienības platība ir 3 000 m². Kā papildus izmantošanu šajās teritorijās var attīstīt arī publisko apbūvi, dzīvojamo apbūvi, tehnisko un rūpniecisko apbūvi. Šāds risinājums noteikts, ņemot vērā iepriekšējā novada teritorijas attīstības plānošanas procesā noteikto apdzīvojuma struktūru, paredzot plašas ciemu robežas. Ciemu teritorijās iekļautas lauksaimniecības zemju platības, kurām turpmākā izmantošana tika noteikta kā savrupmāju apbūves teritorijas. Izstrādājot Teritorijas plānojuma grozījumus, pieņemts lēmums pēc iespējas izvairīties no ciemu robežu grozīšanas sakarā ar izstrādāto novada adresācijas sistēmu u.c. faktoriem. Netiek prognozēts, ka Teritorijas plānojuma grozījumu darbības laikā būs nepieciešamas tik plašas savrupmāju apbūves teritorijas, tāpēc Teritorijas plānojumā plānotās dzīvojamās apbūves teritorijas tiek noteiktas kā *Lauksaimniecības teritorijas ar indeksu L1* ar iespēju turpināt lauksaimniecisko darbību, bet ar iespēju attīstīt apbūvi. *Lauksaimniecības teritorija (L2)* ir funkcionālā zona pilsētās un ciemos, kur galvenā izmantošana ir lauksaimnieciskā izmantošana – augkopība, dārzenkopība, dārzkopība (tai skaitā sakņu dārzi un ģimenes dārziņi), kur minimālā jaunveidojamā zemes vienības platība ir 3 000 m². Šajās teritorijās nav atļauta zemes lietošanas kategorijas maiņa apbūves vajadzībām. *Lauksaimniecības teritorija (L3)* ir funkcionālā zona, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes kā resursa racionālu un daudzveidīgu izmantošanu, kā arī rekreācijas, tūrisma, kvalitatīvas dabas, kultūrvides un līdzīgu funkciju īstenošanu, nodrošinot kultūrvēsturisko vērtību un ainavas aizsardzību, un kas atrodas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu teritorijā vai to aizsardzības zonā.
- 1.3.4.12. *Ūdeņu teritorija (Ū)* ir noteikta, lai nodrošinātu ilgtspējīgu ūdeņu resursu izmantošanu saimnieciskai darbībai, transportam, rekreācijai un vides aizsardzībai. Kā galvenā šīs teritorijas izmantošana tiek paredzēta ūdenssaimnieciska teritorijas izmantošana, tehniskā apbūve, kas saistīta ar transporta infrastruktūru, inženiertehnisko infrastruktūru un energoapgādes uzņēmumu apbūvi (hidroelektrostacijas) un ūdens telpas publisko izmantošanu. Teritorijas papildizmantošana pieļauj derīgo izrakteņu ieguves iespēju un dzīvojamo apbūvi uz ūdens.
- 1.3.5. Teritorijas plānojuma grozījumos noteiktas teritorijas ar īpašiem noteikumiem: 1) *Teritorija, kurai izsniegta zemes dzīļu licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja (TIN1)*; 2) *Centralizētās ūdenssaimniecības pakalpojumu teritorija (TIN11)* – teritorija nodrošina ēku pieslēgumus centralizētās ūdensapgādes sistēmai un centralizētās kanalizācijas sistēmai; 3) *Nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorija (TIN12)* – teritorija ar īpašiem noteikumiem Nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorija – Ķūļciema un Spāres polderi, kuru izmantošanu nosaka normatīvie akti par nacionālas nozīmes lauksaimniecības

teritorijām; 4) *Novada nozīmes kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti (TIN4)* – novada nozīmes kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti, kas atrodas pilsētībūvniecības pieminekļa teritorijā; 5) *Vērtīgā ainavu telpa (TIN5)* – pilsētībūvniecības pieminekļa teritorijās esoši novada nozīmes kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti (ēkas). Šo objektu (ēku) aizsardzības prasības noteiktas TIAN 7.3. apakšnodaļā; 6) *Augstvērtīgās ainavu telpas (TIN51)* – teritorija noteikta dabas parka “*Talsu pauguraine*” teritorijā, lai saglabātu un aizsargātu reģionam un novadam raksturīgās ainavas ar dabas un kultūrvēsturiskajiem elementiem kā nozīmīgu pašvaldības dabas un sociālekonomisko resursu; 7) *Ainaviskie ceļi (TIN52)* – teritorija noteikta dabas parka “*Talsu pauguraine*” teritorijā, lai saglabātu un aizsargātu reģionam un piekļuves teritorijas (pievienojumi); 9) *Degradēta teritorija (TIN8)* – degradētās teritorijas Sabilē, Rīgas ielā 22 un Rīgas ielā 24A.

1.4. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem un mērķiem Birojs konstatē:

1.4.1. Saskaņā ar Likuma 1. panta 7. punktu un Noteikumu Nr. 157 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumentu un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumentu izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu.

1.4.2. Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam kā alternatīva plānošanas dokumentam ir norādīta “0” alternatīva, kad plānošanas dokuments netiek izstrādāts, saglabājot spēkā esošo Teritorijas plānojumu. Tomēr Teritorijas plānojuma grozījumu 1.0 un 2.0 redakcijas izstrādes laikā tika apspriesti un analizēti dažādi risinājumi/attīstības scenāriji jeb alternatīvas. Kā nozīmīgākie attīstības scenāriji noteikti attiecībā uz derīgo izrakteņu ieguves prasībām:

1.4.2.1. **1. alternatīva** – paredzēja saglabāt spēkā esošajā Teritorijas plānojumā noteikto regulējumu, tādējādi nemainot ierobežojumus attālumiem no apdzīvotajām vietām un zemes vienību robežām;

1.4.2.2. **2. alternatīva** (izvēlētā alternatīva) – izvērtēti iespējamie ierobežojošie noteikumi un grozīti attālumi, kādā jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu ierīkošana vai esošo paplašināšana nav atļauta. Ietekmes mazināšanai uz apkārtējām teritorijām noteikti minimālie attālumi (200 m) no jaunas bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves licences laukuma teritorijas robežas vai esošas bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves teritorijas, kurai beidzies atļaujas vai licences termiņš, paplašināšanas, līdz dzīvojamai un publiskai apbūvei, dabas teritorijām un objektiem. Līdz ar to iespējams samazināt ietekmi uz dzīvojamām un publiskām teritorijām lauku teritorijā, apbūves teritorijām pilsētās un ciemos, ainaviski vērtīgām teritorijām un kultūras pieminekļu teritorijām, kas rodas derīgo izrakteņu ieguves laikā (smagā transporta intensīva plūsma, ieguves darbības radītās ietekmes, kas rada troksni, putekļus u.c. nevēlamus faktorus). Teritorijas plānojuma grozījumos derīgo izrakteņu ieguve netiek atļauta *Rūpnieciskās apbūves teritorijā (R)*.

1.4.3. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādē tika vērtētas arī alternatīvas attiecībā uz *Rūpnieciskās apbūves teritoriju (R2)*:

1.4.3.1. **1. alternatīva** – saglabāt spēkā esošajā Teritorijas plānojumā noteikto funkcionālo zonu *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R2)*, kurā derīgo izrakteņu ieguve noteikta kā galvenā izmantošana. Šādā gadījumā derīgo izrakteņu ieguve tiktu atļauta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, neskatoties uz to, vai jau ir saņemta zemes dzīļu izmantošanas licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja vai nav saņemta.

- 1.4.3.2. **2. alternatīvas** (izvēlētā alternatīva) ietvaros tika paredzēts funkcionālo zonu *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R2)* vairs neiekļaut TIAN, bet, izmantojot reģionālās vides pārvaldes izsniegtos datus un pašvaldības informāciju, noteikt jaunas teritorijas ar īpašiem noteikumiem “*Teritorija, kur izsniegta zemes dzīļu izmantošanas licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja*” (*TINI*). Ņemot vērā jau saņemtās atļaujas, uz šīm teritorijām neattiecinātu TIAN prasības, kas nosaka teritorijas, kur derīgo izrakteņu ieguve ir aizliegta. Pašvaldība, nosakot *TINI* teritorijas, aktualizēja un pārskatīja datus (izsniegtās atļaujas un licences) par esošo situāciju saistībā ar derīgo izrakteņu ieguvī, noskaidroja situāciju par izstrādē esošo karjeru teritorijas faktisko situāciju, tādejādi apzinot arī pamestos karjerus, kuriem nav veikta rekultivācija.
- 1.4.4. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādē attiecībā uz funkcionālo zonu *Publiskās apbūves teritorija (P1)* tika vērtētas arī alternatīvas:
- 1.4.4.1. **1. alternatīva** – saglabāt spēkā esošajā Teritorijas plānojumā noteikto funkcionālo zonu *Publiskās apbūves teritorija (P1)*, kurā galvenā izmantošana bija paredzēta tūrisma un atpūtas iestāžu apbūvei, paredzot atbilstošu infrastruktūru (Ģibuļu pagasta lauku teritorijā un Sabilē), un papildizmantošanā atļauta dzīvojamā apbūve – savrupmāju apbūve. Šāds risinājums varētu saglabāties tikai tad, ja netiktu veikti Teritorijas plānojuma grozījumi, jo veicot grozījumus, risinājums vairs neatbilst normatīvo aktu prasībām, t.i., *Publiskajā apbūvē (P)* nav atļauts papildizmantošanas veids savrupmāja.
- 1.4.4.2. **2. alternatīva** (izvēlētā alternatīva) – funkcionālā zona *Publiskās apbūves teritorija (P1)* Teritorijas plānojumā netiek saglabāta, tā vietā tiek noteikta funkcionālā zona atbilstoši situācijai dabā lauku teritorijā Ģibuļu pagastā pie Usmas ezera, t.i., *Lauksaimniecības teritorija (L)* vai *Mežu teritorija (M)*, bet Sabilē noteikta funkcionālā zona *Publiskās apbūves teritorija (P)*. Teritorijas plānojuma grozījumos izvēlēta 2. alternatīva, lai ievērotu normatīvo aktu prasības, mazinātu blīvas apbūves (gan ar tūrisma attīstību saistītu apbūvi, gan dzīvojamo apbūvi) veidošanās iespējas lauku teritorijā gar Usmas ezeru. *Lauksaimniecības teritorijā (L)* un *Meža teritorijā (M)* tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve ir atļauta kā papildizmantošanas veids, salīdzinot ar *Publiskās apbūves teritoriju (P)*, kur tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve ir atļauta kā galvenā izmantošana.
- 1.4.5. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādē tika vērtētas arī alternatīvas attiecībā uz *Centralizētās ūdenssaimniecības pakalpojumu teritorijas (TIN1)* izveidi:
- 1.4.5.1. **1. alternatīva** – saglabāt spēkā esošajā Teritorijas plānojumā noteikto regulējumu attiecībā uz pieslēgumu veidošanu centralizētajai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai.
- 1.4.5.2. **2. alternatīvas** (izvēlētā alternatīva) ietvaros paredzēts noteikt teritorijas atbilstoši apdzīvotajās vietās izbūvētiem centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas tīkliem, kur jaunbūvējama vai pārbūvējama ēku jāpieslēdz centralizētas ūdensapgādes sistēmai un centralizētas kanalizācijas sistēmai, ja tā atrodas normatīvajos aktos, kas nosaka vispārīgās prasības vietējās pašvaldības teritorijas plānošanai un apbūvei, noteiktajā funkcionālajā zonā, kurā paredz obligātu centralizētu ūdensapgādi un kanalizāciju. *TIN1* teritorijas noteiktas atbilstoši SIA “*Talsu ūdens*” un Talsu novada domes pieņemtajiem lēmumiem par ūdenssaimniecības aglomerācijas teritoriju Talsos un Stendē.
- 1.4.6. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādē attiecībā uz funkcionālās zonas *Dabas un apstādījumu teritorija (DA1)* izveidi tika vērtētas alternatīvas:

- 1.4.6.1. **1. alternatīva** paredzēja saglabāt spēkā esošajā Teritorijas plānojumā esošo funkcionālo zonējumu, neparedzot jaunas apakšzonas izveidi.
- 1.4.6.2. **2. alternatīvas** (izvēlētā alternatīva) ietvaros tika paredzēts izveidot jaunu funkcionālo apakšzonu (*DAI*), kurā tiktu iekļautas zemes vienības, kurās atrodas kultūras pieminekļi (parki), lai nodrošinātu, ka kultūras pieminekļiem nav noteikta funkcionālā zona ar standartizētām prasībām apbūvei, kas ievērojami mazinātu teritorijas izmantošanas paredzamību un nonāk pretrunā ar kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo regulējumu un teritorijas plānošanas principiem. 2. alternatīva izvēlēta, jo apakšzonā (*DAI*) ievērojami samazinātas izmantošanas iespējas, bet noteiktas prasības labiekārtojuma veidošanai, ņemot vērā kultūrvēsturiskās ainavas identitāti.
- 1.4.7. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādē tika vērtētas alternatīvas attiecībā uz prasībām vēja parku un vēja elektrostaciju izveidi:
- 1.4.7.1. **1. alternatīva** paredzēja nemainīt ierobežojumus vēja elektrostaciju izvietojumam un saglabāt esošajā Teritorijas plānojumā noteikto regulējumu.
- 1.4.7.2. **2. alternatīvas** ietvaros Teritorijas plānojuma grozījumu 1. redakcijā tika nolemts pārskatīt spēkā esošajā Teritorijas plānojumā noteiktās prasības un Teritorijas plānojuma grozījumos noteikt stingrākas prasības vēja elektrostaciju un vēja parku, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, būvniecības iespējām, ņemot vērā vēja elektrostaciju tehnoloģisko risinājumu attīstību, iespējamās ietekmes no vēja elektrostacijām un potenciālo attīstītāju attīstības aktivitātes atjaunojamo energoresursu attīstībā. Tika noteiktas teritorijas un attālumi vēja elektrostaciju un vēja parku, kuru jauda ir lielāka par 20 kW būvniecībai.
- 1.4.7.3. **3. alternatīvas** (izvēlētā alternatīva) ietvaros (Teritorijas plānojuma grozījumu 2. redakcijas izstrādes laikā) tika izvērtēts priekšlikums papildināt vēja elektrostaciju un vēja parku, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, būvniecības vietu aizliegumu. TIAN noteikts aizliegums minēto objektu būvniecībai pilsētu un ciemu teritorijās, kā arī teritorijās ap ciemiem un pilsētām 2 km attālumā, ņemot vērā novada apdzīvotības struktūru, ko veido samērā blīvs apdzīvotais vietu raksturs (4 pilsētas un 85 ciemi). 2020. gada 13. oktobrī tika pieņemti grozījumi Noteikumos Nr. 240, kas cita starpā būtiski atvieglāja vēja elektrostaciju un vēja parku, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, izvietojuma nosacījumus, svītrojot iepriekš noteiktos attālumus no ciema vai pilsētas robežas, tādējādi tika vērtēti papildināti risinājumi Teritorijas plānojuma grozījumu 2. redakcijā un noteikt teritorijas, kurās vēja elektrostaciju būvniecība nav atļauta. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā tika izvēlēta 3. alternatīva, kas no vides viedokļa rada mazāku ietekmi uz dabas vidi, ainavu un apdzīvotajām vietām.
- 1.5. Birojs pozitīvi vērtē to, ka Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes gaitā ir apsvērti dažādi iespējamie novada turpmākās attīstības scenāriji. Stratēģiskā novērtējuma veikšanas uzdevums ir apsvērt, ar kādiem alternatīviem risinājumiem iespējams sasniegt plānošanas dokumentu izstrādes mērķus, ņemot vērā arī vides apsvērumus. Konkrētajā gadījumā plānošanas dokumenta izstrādātāja vērtējumā izvēlētie risinājumi (alternatīvas) vislabāk pamato attīstības mērķu sasniegšanu. Tomēr Biroja vērtējumā arī šādā gadījumā Vides pārskata 8. nodaļā izvēlētie risinājumi jāsalīdzina no vides viedokļa, kā tas tiek izvērtēts izvēlētajam plānošanas dokumenta risinājumam Vides pārskata 6. nodaļā, izskaidrojot lēmumu pieņemšanas procesu, ņemot vērā katra potenciālā scenārija iespējamo ietekmi uz vidi. Šāds salīdzinājums balstīts pamatojums nepieciešams galvenajiem plānošanas risinājumiem jeb izvēlēm novada attīstībai un vides jautājumu pārvaldībai, piemēram, pamatojot izvēli nosacījumu izvēlei attiecībā uz

rūpnieciskās apbūves teritorijām, derīgo izrakteņu ieguves vietām un vēja elektrostaciju un vēja parku, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, izvietošanu. Birojs norāda, ka plānošanas dokumenta īstenošanas alternatīvu vērtējums ir neatņemama Stratēģiskā novērtējuma sastāvdaļa, tomēr konkrētajā gadījumā Vides pārskatā sniegts vērtējums tikai par jau izvēlēto Teritorijas plānojuma grozījumu turpmākās attīstības modeli/alternatīvu.

2. Esošais vides stāvoklis, īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt, un iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

- 2.1. Vides pārskata sagatavošanā izmantoti elektroniski pieejami informācijas avoti, datu bāzes, tostarp VSIA “*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) informācija, pētījumi, kā arī dažādi publicēti materiāli, Talsu novada pašvaldības attīstības plānošanas un pašvaldības rīcībā esoši dati par vides stāvokli novadā.
- 2.2. Vides pārskatā ietverts plānošanas dokumenta teritorijas raksturojums, sniegts apkopojums par apdzīvojuma struktūru, iekļauta vispārīga informācija par vides aspektiem un dabas resursiem, kā arī par antropogēnās slodzes ietekmi.
- 2.3. Kopumā, – galvenajos ietekmes aspektos – secināms:
 - 2.3.1. Administratīvo teritoriju⁶ veido 14 pagasti: Abavas, Ārlavas, Balgales, Ģibuļu, Īves, Ķūļciema, Laidzes, Laucienes, Lībagu, Lubes, Strazdes, Valdgales, Vandzenes un Virbu pagasts. Novadā atrodas četras pilsētas: Talsi, Sabile, Stende un Valdemārpils, novada administratīvais centrs ir Talsi.
 - 2.3.2. Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A10 Rīga–Ventspils, reģionālie autoceļi P125 Talsi–Dundaga–Mazirbe, P126 Valdgale–Roja, P127 Talsi–Upesgrīva, P128 Sloka–Talsi, P129 Talsu apvedceļš, P120 Talsi–Stende–Kuldīga. Novada teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga–Ventspils.
 - 2.3.3. Talsu novads ir bagāts ar smilts un smilts – grants resursiem, tāpat novadā ir sastopami arī saldūdens kaļķu, dolomīta un māla resursi, kā arī neliels šūnakmens, smilšmāla un laukakmeņu resursi. Talsu novada teritorijā konstatēta viena atradne ar urāna rūdas klātbūtni, Valdgālē. Talsu novada teritorijā kopumā ir iekļautas 133 būvmateriālu izejvielu un 311 kūdras atradnes⁷. Daudzas no tām ir izstrādātas vai ieguve tajās ir pārtraukta, un tikai neliela daļa zemes dzīļu resursu tiek intensīvi izmantoti, tostarp smilts – grants atradne “*Kurzeme*”, kas ir valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradne. Teritorijas plānojuma grozījumos kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem (*TINI*) ir noteiktas esošās atradņu teritorijas, kurām izsniegtas zemes dzīļu licences vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas (*saraksts ar šīm teritorijām skatāms Teritorijas plānojuma grozījumu sējumā Paskaidrojuma raksts 1. pielikumā*). Teritorijas plānojuma grozījumu TIAN noteiktas prasības derīgo izrakteņu ieguvei (3.5.1. *apakšnodaļa Prasības derīgo izrakteņu ieguvei un 5.1.1. apakšnodaļa Teritorija, kurai izsniegta zemes dzīļu licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja (TINI)*).
 - 2.3.4. Talsu novads atrodas Ventas upju baseina apgabalā. Novada teritorijā atrodas deviņi upju un ezeru ūdensobjekti un to tiešie sateces baseini. Kā riska ezeri novadā ir noteikti: 1) Mordangas – Kāņu ezers (Ģibuļu pagasts), kur kā būtiskākais riska cēlonis ir punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni); 2) Usmas ezers (robežojas ar Talsu novada Ģibuļu pagastu) – riska cēlonis ir punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni); 3) Lubezers (Valdemārpilī) – riska

⁶ Administratīvā teritorija līdz 2021. gada 30. jūnijam.

⁷ VSIA “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” datu bāze “*Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs*”. Pieejams: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/iebuve/zemes-dzilu-informacijas-sistema> (skatīts 07.02.2022.).

cēlonis ir izkliedētais piesārņojums un hidromorfoloģiskie pārveidojumi; 4) Sasmakas ezers (Valdemārpilī, Laidzes pagastā) – riska cēlonis ir punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), izkliedētais piesārņojums un hidromorfoloģiskie pārveidojumi un 5) Laidzes ezers (Laidzes pagastā) – riska cēlonis ir punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), izkliedētais piesārņojums un hidromorfoloģiskie pārveidojumi. Savukārt kā riska objekti nav noteikti Talsu novadā esošās upes⁸. Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā novērtēts, ka Talsu novada prioritārie zivju ūdeņi atbilst tiem izvirzītajām kvalitātes prasībām⁹.

- 2.3.5. Talsu novadā neviens ūdensobjekts, ko izmanto kā peldēšanās vietu, nav iekļauts Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes peldvietu sarakstā¹⁰. 2021. gada jūnijā un septembrī pašvaldība veica peldūdens kvalitātes analīzes Vilkmuižas un Talsu ezerā, Talsos, un to rezultāti atbilda normatīvo aktu prasībām. Savukārt pārējās neoficiālajās peldēšanās vietās pašvaldība peldūdens kvalitātes analīzes veic tikai īpašos gadījumos, piemēram, ja tiek rīkotas bērnu vasaras nometnes. 2021. gada jūnijā avotā pie Talsu ezera promenādes, kur arī pašvaldība veica avota ūdens analīzes, testēšanas rezultāti uzrādīja, ka *Escherichia coli* skaits, *Koliformu* skaits un *Zarnu enterokoku* skaits neatbilst normatīvajos aktos noteiktajiem mērķlielumiem. Talsu novada iedzīvotāju rekreācijai ir ierīkotas gan telšu vietas, gan laivu bāzes, piemēram, pie Sasmakas ezera, Spāres ezera, Mundigu ezera, Lubezera, Usmas ezera, Abavas rumbas, u.c. ūdensobjektiem. Labiekārtotas tiek arī pilsētu (Talsu, Sabiles, Valdemārpils) un pagastu ciemu centru teritorijās esošo ūdensobjektu ūdensmalas un to piegulošās teritorijas, tomēr vairākās novada apdzīvotās vietās vēl trūkst publiski izmantojamu atpūtas vietu pie ūdeņiem vai teritoriju labiekārtojuma līmenis ir nepietiekams (pie Tiņģeres dīķa, pie Stendes upes Ģibuļu pagasta Pastendē un Lībagu pagasta Dižstendē, pie Dursupes ezera Balgales pagastā, pie Laidzes ezera, Vandzenes pagastā pie Uguņu ezera, pie Dārtes ezera un Zemeņu dambja).
- 2.3.6. Talsu novadā pazemes saldūdeņi ir galvenais dzeramā ūdens avots gan pilsētās, gan apdzīvotajās vietās laukos. Talsu novadā dzeramo ūdeni centralizētais ūdensapgādes vajadzībām iegūst no pazemes ūdeņiem. Lokālas depresijas piltuves ir novērotas ūdensgūtņu aptveres zonās Talsos, Sabilē, Stendē, taču to laukumi ir nelieli. Novada pazemes ūdeņu resursi ir pietiekami dzeramā ūdens apgādes vajadzībām. Pazemes ūdeņi atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma obligātajām prasībām¹¹, izņemot paaugstinātu dzelzs saturu un duļķainību, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Pēc valsts kārtējā monitoringa 2019. gada rezultātiem, ko veic Veselības inspekcija, Talsu novadā netika konstatētas dzeramā ūdens kvalitātes neatbilstība.¹² Dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai novadā ir realizēti un arī turpmāk paredzēti vairāki ūdenssaimniecības attīstības projekti apdzīvotās vietās. Centralizēto ūdensapgādes urbumu un to ekspluatācijas aizsargjoslas noteiktas un attēlotas Teritorijas plānojuma grozījumu Grafiskās daļas kartēs un uzskaitītas TIAN 4. pielikumā.
- 2.3.7. Virszemes ūdeņos novadīto notekūdeņu kvalitāte novadā pēdējos gados ir uzlabojusies, jo tiek īstenoti ūdenssaimniecības projekti. Kā problēma Vides

⁸ Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumi Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem".

⁹ Ministru kabineta noteikumi Nr. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti".

¹⁰ Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumi Nr. 692 "Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība".

¹¹ Ministru kabineta 2017. gada 17. novembra noteikumi Nr. 671 "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība".

¹² Avots: Veselības inspekcija, Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību 2019. gadā.

pārskatā ir norādīta iedzīvotāju zemā aktivitāte veikt mājsaimniecību pieslēgumu centralizētajiem kanalizācijas tīkliem, kas saistāms ar papildu izmaksām. Tāpat Vides pārskatā kā problēma ir norādīta uz apdzīvotām vietām, kur ES projekti nav ieviesti un ir nolietoti cauruļvadi, kā arī notekūdeņu attīrīšanas iekārtu (turpmāk – NAI) neapmierinošs darbs un pārmērīgi ūdens zudumi. SIA “*Talsu ūdens*” sniedz ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus Talsu, Stendes, Valdemārpils un Sabiles pilsētās, Laidzes pagastā, Lībagu pagastā, Ģibuļu pagasta Pastendes un Spāres ciemā, Ārlavas, Lubes, Valdgales, Īves, Strazdes, Virbu, Abavas, Laucienes, Balgales un Ķūļciema pagastos, kā arī nodrošina notekūdeņu attīrīšanu. Teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas, teritorijas plānojumā vai lokālplānojumā norāda kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem. Teritorijas plānojuma grozījumos kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem (*TIN11*) noteiktas centralizētās ūdenssaimniecības pakalpojumu teritorijas Talsos un Stendē, kuras ir noteiktas kā ūdenssaimniecības aglomerācijas teritorijas. Pilsētās, kas atrodas teritorijās ar īpašiem noteikumiem (*TIN11*), paredz obligātu centralizētu ūdensapgādi un kanalizāciju šādās apbūves teritorijās: *Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS)*, *Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM)*, *Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzD)*, *Publiskās apbūves teritorijas (P)* un *Jauktas centra apbūves teritorijas (JC)*. Pilsētās, kas atrodas minētajās apbūves teritorijās (*DzS, DzM, DzD, P un JC*), bet kuras nav iekļautas teritorijās ar īpašiem noteikumiem (*TIN11*), kā pagaidu risinājumu līdz centralizētu ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūvei var ierīkot vietējo ūdensapgādi un decentralizētas kanalizācijas sistēmas, paredzot pieslēgšanas iespējas centralizētajiem tīkliem pēc to izbūves. Pēc centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūves pieslēgums tiem ir obligāts. Kopš 2019. gada maija Talsu novadā ir spēkā saistošie noteikumi, kas paredz noteiktu kārtību decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistrēšanai un apsaimniekošanai, kas ietver Ministru kabineta 2017. gada 27. jūnija noteikumos Nr. 384 “*Noteikumi par decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu un reģistrēšanu*” pašvaldībām noteiktos pienākumus.

- 2.3.8. Vides kvalitāti ietekmējošie galvenie gaisa piesārņojuma avoti novadā ir autotransports un stacionārie objekti. Novadā netiek veikti gaisa kvalitātes novērojumi, tomēr atbilstoši pieejamai uzņēmumu valsts statistikas atskaites “*Nr. 2–Gaiiss*”¹³ informācijai, stacionāro avotu ietekme uz gaisa kvalitāti vērtējama kā zema. Izplatītākie stacionārie piesārņojuma avoti novadā ir katlu mājas, kā arī degvielas uzpildes stacijas, naftas bāzes un atsevišķas ražotnes. Atbilstoši pieejamajai informācijai uzņēmumiem izsniegtajās A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujās norādītie emisiju atmosfērā limiti netiek pārsniegti. Kā kurināmo apdzīvoto vietu katlu mājās arvien vairāk izmanto malku un šķeldu, tādējādi, aizstājot sēru saturošo kurināmo (akmeņogles, mazutu un dīzeļdegvielu) ar koksni vai dabas gāzi, ir samazinājušies sēra dioksīda izmeši gaisā.¹⁴
- 2.3.9. Novadā izveidots blīvs autoceļu tīkls, kur notiek intensīva satiksme, kā arī Talsu novada teritoriju šķērso valsts nozīmes dzelzceļa līnija Zilupe–Krustpils–Jelgava–Tukums II–Ventspils, ko izmanto kravu tranzītam, kas kopumā veido nozīmīgākos mobilo avotu emisijas un trokšņus. Talsu novadā trokšņa līmeņu pētījumi nav veikti, bet atbilstoši Vides pārskatā sniegtajai informācijai transporta un ražošanas uzņēmumu radītie trokšņa līmeņi novadā kopumā ir zemi, augstāki tie ir dzelzceļa Rīga – Ventspils (Stendē, Virbu, Lībagu un Ģibuļu pagastos) un valsts autoceļa A10 Rīga – Ventspils (Strazdes, Lībagu un Ģibuļu pagastā) tiešā tuvumā, bet, salīdzinot

¹³ Avots: LVĢMC Publiskās atskaites “*Nr.2 – Gaiiss*”.

¹⁴ Turpat.

transporta intensitātes un infrastruktūras izvietojumu novadā, ir uzskatīts, ka trokšņa līmenis nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus¹⁵.

- 2.3.10. Laidzes pagastā teritorijā darbojas sadzīves atkritumu poligons “*Janvāri*”, kur tiek pieņemti šķiroti un nešķiroti atkritumi, kā arī atrodas kompostēšanas laukums. Ar poligona “*Janvāri*” darbības uzsākšanu novada bijušās sadzīves atkritumu izgāztuves ir slēgtas, tiek veikta to rekultivācija un monitorings. Novadā atrodas ~ 85 dalīto atkritumu šķirošanas vietas¹⁶. Sadzīves atkritumu poligonā “*Janvāri*” ir prognozējama dalīti vākto atkritumu apjomu palielināšanās, līdz ar to ir nepieciešams attīstīt infrastruktūru, kas nepieciešama dalīti savākto sadzīves atkritumu derīgo materiālu sagatavošanai pārstrādei.
- 2.3.11. Talsu novadā var izdalīt šādu risku teritorijas: applūstošās teritorijas, pazemes ūdeņu piesārņošanas augsta riska teritorijas, paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas, bīstamo kravu pārvadājumu maršruti pa autoceļiem un dzelzceļu, ar Sosnovska latvāni invadētās teritorijas un riska virszemes ūdensobjekti. Talsu novadā atrodas viena piesārņota vieta SIA “*Stena*”, naftas bāze (Stacijas iela 2, māja “*Stendes naftas bāze*”, Stendē) un 137 potenciāli piesārņotas vietas¹⁷, kas lokāli rada grunts un pazemes, īpaši gruntsūdeņu piesārņojuma risku. Stendes naftas bāzē atrodas termināls, iekārtas ķīmisko vielu sajaukšanai un uzglabāšanai. Objekts ir piesārņots ar naftas produktiem (grunts un gruntsūdeņu piesārņojums 0 – 3 m dziļumā). Talsu novadā nav ražošanas objektu, kuriem saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumu Nr. 131 “*Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi*” ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma, drošības pārskati vai civilās aizsardzības plāns.
- 2.3.12. Novada teritorijā atrodas septiņas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT), kas ir arī *Natura 2000* teritorijas: dabas parki “*Abavas senleja*”, “*Talsu pauguraine*” un “*Engures ezers*”, kā arī dabas liegumi “*Raķupes ieleja*”, “*Zemgaļu purvs*”, “*Plunču ezera meži*” un “*Stiklu purvi*”:
- 2.3.12.1. Dabas parka “*Talsu pauguraine*” teritorijā atrodas vairākas blīvi apdzīvotas vietas, tai skaitā ciemi: Sukturi, Stūrīši un Linejciems, kā arī trīs vasarnīcu ciemi: Ieleja, Plēsums un Lejaslabiņi, kas vizuāli degradē ainavu. Teritorijas plānojuma grozījumi neparedz vasarnīcu ciemus paplašināt un plānot par pastāvīgi apdzīvotām teritorijām, tāpat netiek plānota dabas parka teritorijā jaunu ciemu izveide. Kā problēma norādīta dabas parkam blakus teritorijās esošie derīgo izrakteņu ieguves karjeri, tai skaitā lielākie ir smilts – grants un smilts atradne “*Villas*” un valsts nozīmes smilts – grants atradne “*Kurzeme*”, kuras teritorija nelielā laukumā skar arī parka teritoriju. Teritorijas plānojuma grozījumos valsts derīgās atradnes teritorija “*Kurzeme*” un atradne “*Villas*” tiek noteiktas kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem *TIN1*. Kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem noteiktas ainaviski vērtīgās teritorijas dabas parka “*Talsu pauguraine*” teritorijā, izdalot šādas ainavu telpas: *Vērtīgās ainavu telpas (TIN5)*, *Augstvērtīgās ainavu telpas (TIN51)* un *Ainaviskie ceļi (TIN52)*, nosakot prasības šo ainavu pārvaldībai.
- 2.3.12.2. Dabas parka “*Abavas senleja*” teritorijā tā vērtību galvenie apdraudošie faktori norādīta mežsaimnieciskā darbība, pieaugošā tūrisma slodze, zālāju

¹⁵ Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr.16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*”.

¹⁶ Pieejams: SIA “*Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība Piejūra*” tīmekļvietnē: www.piejuraatkritumi.lv (skatīts 08.02.2022.).

¹⁷ LVGMC datu bāze “*Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs*”.

neapsaimniekošana vai pārāk intensīva to apsaimniekošana, kas var bojāt vai iznīcināt aizsargājamus biotopus un sugu atradnes, kā arī naftas produktu cauruļvada Polocka–Ventspils iespējamās avārijas un ar tām saistītās naftas produktu noplūdes vidē u.c. negatīvi ietekmējošie faktori.¹⁸ Teritorijas plānojuma grozījumi paredz saglabāt dabā esošo teritorijas izmantošanu – ūdens teritorija, lauksaimniecības teritoriju un meža zemes, transporta infrastruktūras un tehniskās apbūves teritorijas. Dabas parka “*Abavas senleja*” teritorijā atrodas blīvas apbūves teritorijas – Sabiles pilsēta, kā arī Pedvāles un Veģu ciemi. Ciemu teritorijās tiek noteikts funkcionālais zonējums *Lauksaimniecības teritorija ar apakšzonējumu L1*, kas pieļauj ne tik blīvu jaunveidojamo zemes vienību platību (0,3 ha) kā ciemu teritorijās ar funkcionālo zonējumu *Savrupmāju apbūves teritorija (DzS)* – 1200 m².

- 2.3.12.3. Dabas parka “*Abavas senleja*” teritorijai Teritorijas plānojuma grozījumi paredz saglabāt dabā esošo teritorijas izmantošanu – lauksaimniecības un meža zemes, transporta infrastruktūras un tehniskās apbūves teritorijas. Dabas parka teritorija robežojas ar Ķūļciemumu, bet tā teritorijā atrodas neliela daļa no ciema Dzedri un Krievragciema teritorijas, kas pēc savas apbūves tipa ir viensētu grupas un viensētas. Ciemu teritorijās tiek noteikts funkcionālais zonējums *Lauksaimniecības teritorija ar apakšzonējumu L1*.
- 2.3.12.4. Dabas liegums “*Pluču ezera krasts*” atrodas samērā grūti pieejamā meža zemju ieskaitā vietā un robežojas ar Pluncezeru, kam Teritorijas plānojuma grozījumos noteikta un attēlota virszemes ūdensobjektu aizsargjosla 100 metru platumā. Teritorijas plānojuma grozījumi neatstās tiešu ietekmi uz dabas liegumu, jo tiek saglabāta dabā esošā izmantošana – mežu teritorijas.
- 2.3.12.5. Uz dabas liegumu “*Rakupes ieleja*” Teritorijas plānojuma grozījumi neatstās tiešu ietekmi, jo tiek saglabāta dabā esošā izmantošana – mežu teritorijas. Tomēr intensīvā mežsaimniecība ir mazinājusi dabas lieguma teritorijā epifītisko sūnu daudzveidību, kā arī meliorācijas rezultātā ir samazinājušās medņu riestu platības. Tāpat meža ekosistēmu negatīvi ietekmē ceļi, kas tiek izmantoti pārvietojoties ar autotransportu.
- 2.3.12.6. Dabas liegumam “*Stiklu purvi*” tiek saglabāta dabā esošā izmantošana jeb funkcionālais zonējums, galvenokārt, mežu teritorijas un nelielā platībā lauksaimniecības teritorijas. Dabas lieguma teritorija ziemeļu daļā robežojas ar derīgā izrakteņa kūdras atradni “*Lielsalas purvs*”, kam ieguves teritorijas paplašināšanai veikts ietekmes uz vidi novērtējums un tā ietvaros izvērtēta paredzētās darbības ietekme uz dabas lieguma “*Stiklu purvi*” teritoriju.
- 2.3.12.7. Dabas liegumu “*Zemgaļu purvs*” negatīvi ietekmē nosusināšana apkārtējās teritorijās un intensīvas medības. Dabas lieguma teritorijā neatrodas dzīvojamā apbūve, tai skaitā viensētas. Blakus teritoriju, kas robežojas ar dabas liegumu, zemes lietošanas veidi, galvenokārt, ir meža teritorijas un nelielā platībā lauksaimniecības zemes. Teritorijas plānojuma grozījumi neatstās tiešu ietekmi, jo tiek saglabāta dabā esošā izmantošana – mežu teritorijas.
- 2.3.13. Talsu novada teritorijā īpaši aizsargājamo sugu (putnu, vaskulāro augu un paparžaugu aizsardzībai) un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai izveidoti 69 mikroliegumi, no tiem 55 ir noteikta buferzona. Kopējā mikroliegumu platība novada teritorijā aizņem 1552,26 ha. Novadā kā valsts aizsardzības dabas pieminekļi ir noteikti vairāki dabas objekti un teritorijas: aizsargājamā aleja “*Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleja*”, aizsargājamie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas

¹⁸ Dabas parka “*Abavas senleja*” dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2016. gada līdz 2028. gadam.

pieminekļi: *Sudmaļu ūdenskritums, Virsaišu ūdenskritums, Lūrmaņu atsegumi, Tilgaļu milzu akmens*, kā arī izsargājami dendroloģiskie stādījumi: “*Jāņa Metuzāla dendroloģiskie stādījumi*”, Strazdes “*Robežnieki*” un Talsu dendroloģiskie stādījumi”.

2.3.14. Izstrādātājas vērtējumā, neīstenojot Teritorijas plānojuma grozījumus, un vienotu normu neesamība var novadā radīt pārkāpumus vides aizsardzības jomā, aizsargjoslu, servitūta izmantošanā u.tml. Tāpat, neīstenojot Teritorijas plānojuma grozījumus, Izstrādātājas vērtējumā netiktu: 1) noteiktas “*Teritorijas, kur izsniegta zemes dzīļu izmantošanas licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja*” (TIN1) un pārskatītas prasības derīgo izrakteņu ieguvei; 2) noteiktas “*Centralizētās ūdenssaimniecības pakalpojumu teritorijas*” (TIN11) Talsos un Stendē un pārskatītas prasības par pieslēgumu veikšanu centralizētās ūdenssaimniecības tīkliem; 3) izstrādātas prasības Talsu pilsēt būvniecības pieminekļa teritorijas aizsardzībai, Sabiles un Valdemārpils pilsēt būvniecību pieminekļu teritorijām, nenosakot tās kā “*Novada nozīmes kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti*” (TIN4); 4) pārskatītas ainavas aizsardzības un plānošanas prasības ainaviski vērtīgās teritorijās, kas noteiktas dabas parka “*Talsu pauguraine*” teritorijā un 5) netiktu pārskatītas atsevišķas prasības, kas noteiktas TIAN, piemēram, prasības būvēm lauksaimniecības dzīvniekiem, prasības alternatīvajai energoapgādei u.c. prasības.

2.4. Novērtējis sniegto informāciju, Birojs secina, ka Vides pārskatā ir iekļauta informācija par Talsu novada teritoriju, kas raksturo galvenos vides aspektus un dabas vērtības, veikta esošās situācijas apzināšana, īpašu uzmanību vēršot uz teritorijām/objektiem, kur raksturīgas vides problēmas. Birojs konstatē, ka Vides pārskatā ne visos gadījumos sniegta precīzas norādes par Teritorijas plānojumā veiktajām izmaiņām, tādējādi Biroja ieskatā Vides pārskatā dažviet pietrūkst fokusa uz to konkrēto teritoriju analīzi, kurās konkrētajā plānošanas dokumentā – Teritorijas plānojuma grozījumos – plānotas galvenās izmaiņas:

2.4.1. Vides pārskatā sniegta informācija, ka, piemēram, *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R)* tiek noteiktas, galvenokārt, pilsētu, ciemu un lauku teritorijās, kur jau ir izveidojusies ražošanas uzņēmumu apbūve un tai ir piemērota infrastruktūra. Vienlaikus tiek atzīmēts, ka ar Teritorijas plānojuma grozījumiem tiek plānotas arī jaunas rūpnieciskās apbūves teritorijas, tomēr Vides pārskatā nav sniegta norāde par jaunizveidotajām *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R)* teritorijām, to atrašanās vietām, kā arī tas, vai šīs jaunās rūpnieciskās apbūves teritorijas nav izveidotas tiešā tuvumā ar dzīvojamās apbūves teritorijām. Birojs, salīdzinot Grafiskās daļas kartes Teritorijas plānojumam ar Teritorijas plānojuma grozījumiem, konstatē, ka ar Teritorijas plānojuma grozījumiem ir paplašinātas arī esošās *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R)*, piemēram, tās tiek paplašinātas Kronmuižā. Ņemot vērā to, ka *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R)* galvenā izmantošana saistīta ar vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūvi, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūvi, atkritumu apsaimniekošanu, kā arī tehnisko apbūvi, šādu no jauna izveidoto vai arī paplašināto ar ražošanu saistītu teritoriju izveidošana var būt ar būtisku ietekmi uz vidi, tāpēc ir nepieciešams veikt konkrēto teritoriju (kur ir plānotas izmaiņas) analīzi, vai šāda teritorijas turpmākā attīstība ir pieļaujama un kā tā ietekmēs blakus esošās teritorijas. Birojs konstatē, ka šajā gadījumā ar plānošanas dokumentu saistītās izmaiņas *Rūpnieciskās apbūves teritoriju (R)* palielināšanā Vides pārskatā nav detalizēti vērtētas.

2.4.2. Ar Teritorijas plānojuma grozījumiem tiek plānots jauns funkcionālais zonējums *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R2)*, kas tiek izveidots, lai nodrošinātu teritoriju

rūpniecības uzņēmumu darbībai un attīstībai, kas paredzēta sprāgstvielu ražotnes un glabātuves būvniecībai un tās teritorijas organizācijai, inženiertehniskai apgādei un transporta infrastruktūrai. Teritorijas plānojuma grozījumos plānotā *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R2)* tiek noteikta teritorijai, kas atrodas nekustamā īpašuma "Valsts mežs Vandzene" ar kadastra Nr. 8894 003 0128 zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 8894 004 0065, Vandzenes pagastā, Talsu novadā. Vides pārskatā norādīts: "teritorijā netiks ražotas sprāgstvielas, bet notiks šo izstrādājumu komplektēšana. Uz plānoto ražotni tiks atvesta sagatavota masa, vai granulas, kuras tiks iepildītas attiecīgā izstrādājuma korpusā un aizvestas tālāk uz NBS noliktavu. Vai arī uz ražotni atved izstrādājumus no dažādām ražotnēm ES, kurus šajā ražotnē komplektē." Vienlaikus Birojs konstatē, ka atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem šajā zemes vienībā atrodas mikroliegumi un to buferzonas, kā arī šī zemes vienība tieši robežojas ar diviem mikroliegumiem, kas ir izveidoti īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai. Lai arī atbilstoši Vides pārskata informācijai plānotā *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R2)* netiek plānota mikroliegumu vai to buferzonu teritorijās, tomēr Biroja ieskatā plānotās aktivitātes var radīt trokšņus ne tikai ražošanas teritorijā, bet arī teritorijā ārpus tās. Zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 8894 004 0065 atrodas mežu teritorijā ar kopējo platību 2 201,95 ha¹⁹, bet plānotās izmaiņas ir 8 ha lielā platībā, tādējādi plānotās ražotnes darbības nodrošinājumam tiek mainīta esošā meža zemju izmantošana uz ražošanas teritoriju, bet papildus tam ir nepieciešama ne tikai ceļu, bet arī citas infrastruktūras izveide, kas šobrīd esošajā situācijā meža teritorijā nav izveidota. Tādējādi Birojs uzskata, ka Vides pārskatu nepieciešams papildināt, tostarp norādot, kā tiks nodrošināta piekļuve ražošanas teritorijai un vai plānotā transporta kustība neietekmēs gan zemes vienību ar kadastra apzīmējumu 8894 004 0065, gan arī ārpus tās mikroliegumos esošo īpaši aizsargājamo putnu sugas.

2.4.3. Birojs konstatē, ka ar Teritorijas plānojuma grozījumiem ir palielinātas *Tehniskās apbūves teritorijas (TA)* Valdemārpils pilsētas teritorijā, mainot līdzšinējo funkcionālo zonējumu *Lauksaimniecības teritorijas pilsētās, ciemos (L1)*. Šāda teritorijas funkcionālā zonējuma maiņa ir veikta pilsētas teritorijā, kas robežojas ar *Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritoriju (DzM)*. Atbilstoši TIAN 332. punktam *Tehniskās apbūves teritorijās (TA)* kā teritorijas galvenais izmantošanas veids ir noteikts arī *Atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve (13005)*, tādējādi Biroja ieskatā šādas izmaiņas var radīt potenciāli būtisku ietekmi uz vidi, īpaši ņemot vērā to, ka izmaiņas veiktas tieši dzīvojamās apbūves tuvumā. Vides pārskatā šādas izmaiņas netiek vērtētas, tāpēc Vides pārskats nepieciešams papildināt ar informāciju par Teritorijas plānojumā veiktajām izmaiņām.

2.4.4. *Lauksaimniecības teritorijām (L)* atbilstoši TIAN 420. punktam galvenais izmantošanas veids ir noteikts gan *Viensētu apbūve (11004)*, gan *Lauksaimniecības ražošanas uzņēmumu apbūve (13003)* u.c., bet kā papildizmatošana cita starpā - arī *Vasarnīcu apbūve (11002)*, *Vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve (13001)*, *Atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve (13005)*, *Derīgo izrakteņu ieguve (13004)* u.c. Vides pārskatā ir atzīmēts, ka šāda daudzveidīga atļauto lauksaimniecības teritoriju izmantošana (gan galveno izmantošanu, gan papildizmantošanu) nākotnē var radīt būtisku ietekmi uz vidi (gaisa, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojumu, bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, lauksaimniecības zemju platību samazināšanos un sadrumstalotību, ainavas izmaiņām). Vienlaikus Birojs, izskatot Teritorijas plānojuma grozījumu Grafiskās

¹⁹ Pieejams: <https://www.kadastrs.lv/parcels#result> (skatīts 08.02.2022.).

daļas kartes, konstatē, ka novadā lielā platībā atrodas applūstošās teritorijas (ar 10% applūduma varbūtību), bet tās lielā daļā noteiktas kā *Lauksaimniecības teritoriju (L)*, kur pieļaujama gan viensētu apbūve, gan iepriekš minēto uzņēmumu apbūve. Birojs vērš uzmanību tam, ka Aizsargjoslu likumā ir noteikts applūstošo teritoriju apbūves aizliegums. Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punkts paredz, ka virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu applūstošajās teritorijās aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus (tādējādi padarot teritorijas apbūvējamas). Kā vienus no izņēmumiem Aizsargjoslu likuma 37. pants paredz esošas apbūves aizsardzību, tomēr jāņem vērā, ka Aizsargjoslu likuma 7. pantā nostiprinātā mērķa ietvarā šāds izņēmums ir tulkojams pēc iespējas šauri. Kā to atzinusi arī Satversmes tiesa ar 2007. gada 8. februāra spriedumu lietā 2006–09–03, vērtējot jautājumu par applūstošo teritoriju pārveidošanu ar mērķi veikt apbūvi, “*norma neliedz veikt applūstošās teritorijas uzbēršanu vai aizsargbūvju celtniecību nolūkā aizsargāt no plūdiem ēkas un būves, kas tur atradās pirms šīs normas spēkā stāšanās. Šajā gadījumā atļaujas teritorijas uzbēršanai vai aizsargbūvju celšanai izsniedzamas tādā veidā, lai minētās darbības pēc iespējas mazāk pārveidotu applūstošās teritorijas*”. Vides pārskatā šiem risinājumiem pašlaik nav veikts izvērstis vērtējums un salīdzinājums. Biroja ieskatā Teritorijas plānojuma grozījumu atsevišķus risinājumus varētu būt pamats pārskatīt, vērtējot, vai apbūves iespējamība applūstošajās teritorijās netiek paredzēta apjomā, kas pārsniedz Satversmes tiesas norādīto nosacījumu. Iespējams, papildus ierobežojumus šajā kontekstā ir pamats iekļaut arī TIAN. No Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punkta izriet, ka applūstošajās teritorijās noteiktu objektu būvniecība izņēmuma kārtā var tikt veikta esošu būvju aizsardzībai, tomēr šāds izņēmums nevar kalpot mērķim padarīt iecerētās apbūves teritorijas par neapplūstošām un apbūvējamām.

- 2.4.5. Teritorijas plānojuma grozījumu risinājumi paredz derīgo izrakteņu ieguvu kā teritorijas papildizmantošanu arī zonējumos *Ūdeņu teritorijās (Ū)*, *Mežsaimniecības teritorijās (M)* un *Lauksaimniecības teritorijās (L)*, kas faktiski aizņem lielāko daļu novada teritorijas. Biroja ieskatā šāds teritorijas izmantošanas veids nebūtu vērtējams kā optimālākais plānošanas risinājums, jo potenciāli iespējama konfliktsituācijas izveidošanās ar blakus esošo zemju īpašniekiem, īpaši, ja to tuvumā atrodas dzīvojamās apbūves zona. Lai arī šāda teritoriju izmantošana tika paredzēta jau Teritorijas plānojumā un Teritorijas plānojuma grozījumos papildus ir noteikta *Teritorija, kurai izsniegta zemes dzīļu licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja (TINI)*, kā arī Teritorijas plānojuma grozījumu TIAN noteiktas prasības derīgo izrakteņu ieguvei (3.5.1. apakšnodaļa *Prasības derīgo izrakteņu ieguvei* un 5.1.1. apakšnodaļa *Teritorija, kurai izsniegta zemes dzīļu licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja (TINI)*), tomēr Biroja ieskatā ar Teritorijas plānojuma grozījumiem vērts pārskatīt TIAN nosacījumus derīgo izrakteņu ieguvei zonējumos *Ūdeņu teritorijās (Ū)*, *Mežsaimniecības teritorijās (M)* un *Lauksaimniecības teritorijās (L)*, kā arī Vides pārskatā nepieciešams identificēt un izvērtēt iespējamās ietekmes, kuru iestāšanos var veicināt plānošanas risinājumi.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlēta risinājuma pamatojums

- 3.1. Vides pārskata 4. nodaļā ir analizētas ar Teritorijas plānojuma grozījumiem veiktās izmaiņas un TIAN nosacījumi atļautajai izmantošanai un apbūves veidošanai, kā arī ar tiem saistītos faktoros (iespējamās vides problēmas), kam Teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanā nepieciešams pievērst uzmanību:

- 3.1.1. Blīvi apdzīvoto vietu attīstības plānošana. Pilsētu un ciemu teritoriju apsaimniekošanā un vides kvalitātes uzlabošanā kā būtiskākais faktors ir atzīmēts kanalizācijas sistēmu nodrošinājums (pieslēgumu skaita palielināšana, paplašinot tīklu kopgarumu, kā arī veicot esošo tīklu pārbūvi, notekūdeņu attīstīšanas iekārtu darbības efektivitāte), lai novērstu virszemes ūdensobjektu piesārņojumu ar neattīrītiem vai daļēji attīrītiem notekūdeņiem. Attīstot būvniecību dažādu teritorijas izmantošanas veidu robežteritorijās, ievērot TIAN par blīvu stādījumu veidošanu starp dzīvojamo, publisko apbūvi un rūpnieciskās un tehniskās apbūves teritorijām, lai pēc iespējas mazinātu negatīvo ietekmi (trokšņus, gaisa piesārņojumu u.c. negatīvos faktorus).
- 3.1.2. Nepieciešamo inženiertīklu un to objektu nodrošināšana visās blīvi apdzīvotajās teritorijās (atbilstoša inženierapgāde, ielu/ceļu tīkls, velo infrastruktūra, atkritumu apsaimniekošana u.c.). Kanalizācijas, ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmas efektivitātes paaugstināšana un ar centralizētajiem ūdensapgādes pakalpojumiem nodrošināto blīvas apbūves teritoriju (pilsētas un ciemu teritoriju) īpatsvara paaugstināšana (gan esošās, gan jaunveidojamās apbūves pieslēgšana pie esošajām centralizētajām sistēmām).
- 3.1.3. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsaimniekošanas efektivitātes un drošības videi paaugstināšana, nodrošinot decentralizēto kanalizācijas sistēmu notekūdeņu savākšanu, videi drošu transportēšanu un utilizēšanu atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, kā arī kontroli, lai notekūdeņi tiktu nogādāti uz attīrīšanas ietaisē, nodrošinot videi draudzīgu to apsaimniekošanu.
- 3.1.4. Nepieļaut neattīrītu un/vai nepietiekami attīrītu notekūdeņu ieplūšanu upēs un ezeros un dabiskā ūdens režīma mākslīgas izmaiņas upēs un ezeros (t.sk. ietekme no meliorācijas grāvjiem).
- 3.1.5. Pamesto un neapsaimniekoto urbumu, kas ir potenciāli bīstami pazemes ūdens piesārņošanas avoti, apzināšana, apsekošana un tamponēšana. Pastiprinātas uzmanības pievēršana to turpmākai apsaimniekošanas kārtībai.
- 3.1.6. Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā izvirzīto prasību ievērošana ūdensobjektu apsaimniekošanā un aizsardzībā, vides kvalitātes mērķu sasniegšana, īpaši riska ūdensobjektos.
- 3.1.7. Publisko ūdeņu un to piekrastes pieejamības paaugstināšana, izveidojot labiekārtotas atpūtas un peldēšanās vietas, veicot ūdeņu kvalitātes monitoringu, ievērojot prasības peldbūvju izvietošanai.
- 3.1.8. Applūšanas risku un to ietekmes uz iedzīvotāju drošību un potenciālo vides piesārņošanu izvērtēšana un atbilstoši normatīvo aktu prasībām pasākumu plānošana riska novēršanai.
- 3.1.9. *Rūpnieciskās apbūves teritorijās un Lauksaimniecības teritorijās*, kurās atļauta vieglās un smagās ražošanas un lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve, stingrāka darbības kontrolēšana.
- 3.1.10. Plānoto un esošo derīgo izrakteņu ieguves vietu negatīvās potenciālās ietekmes (putekļi, troksnis, vibrācijas, ūdens trūkums, ūdensobjektu piesārņojums, samazināta bioloģiskā daudzveidība u. c.) uz vidi samazināšanas pasākumu stingra uzraudzība, TIAN noteikumu ievērošana un pastāvīgs vides stāvokļa monitorings.
- 3.1.11. Tūrisma un atpūtas aktivitāšu, lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās darbības, kā arī apbūves teritoriju sabalansēšana ar dabas aizsardzības interesēm, nepārsniedzot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, biotopu, mikroliegumu noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm.

- 3.1.12. Pašvaldības aktīva iesaiste īpaši aizsargājamo teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādē un iekļauto teritorijas apsaimniekošanas pasākumu īstenošanā un uzraudzībā.
 - 3.1.13. Meliorācijas sistēmu apsaimniekošana atbilstoši teritorijas esošajam vai plānotajam izmantošanas mērķim.
 - 3.1.14. Degradēto teritoriju un objektu (bijušo fermu, ražošanas un tehnisko teritoriju, nepabeigto būvju u.c.) sakārtošana, rekultivācija un turpmākā izmantošana atbilstoši mērķim.
 - 3.1.15. Detalizētāka potenciāli piesārņoto vietu izpēte (augsnēs, grunts un pazemes ūdeņu piesārņojums) un piesārņojuma līmeņa novērtējums. Konstatējot piesārņojumu, veikt teritorijas sanāciju. Teritorijā dzīvojamās vai publiskās apbūves izvietošana veicama tikai pēc konstatētā piesārņojuma novēršanas.
 - 3.1.16. Invazīvās ziedaugu sugas Sosnovska latvāņa (*Heracleum sosnowskyi Manden*) u.c. invazīvo sugu izplatīšanās vietu apzināšana un, īstenojot kombinētos pasākumus, novērst to izplatību un samazināt to izplatības teritorijas.
 - 3.1.17. Sabiedrības izglītošana par videi draudzīgu rīcību un ilgtspējīgu resursu apsaimniekošanu, energoefektivitātes pasākumiem, veselīgu dzīvesveidu u.c. Bezatkritumu tehnoloģiju un citu.
 - 3.1.18. Videi draudzīgu tehnoloģiju pielietošana, popularizēšana un atbalstīšana novada komunālajā infrastruktūrā un ražošanā.
 - 3.1.19. Turpmākajā Talsu novada teritorijas plānojumā pārskatīt noteiktās ainaviski vērtīgās teritorijas, tās izvērtējot un nosakot plašākās teritorijās, lai saglabātu un nezaudētu novadam raksturīgo ainavu daudzveidību un mazinātu nevēlamu ietekmi uz kultūrvēsturisko mantojumu.
- 3.2. Vides pārskatā sniegts plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums, no kā secināms:
- 3.2.1. Izstrādātājas vērtējumā Teritorijas plānojuma grozījumu tiešā ietekme uz vidi visvairāk saistīta ar zemes izmantošanas veidu maiņu, veidojot jaunu dzīvojamo, publisko un rūpniecisko apbūvi, attīstot transporta infrastruktūru, veicot derīgo izrakteņu ieguvu, atmežošanu u.c. Lielākoties šādas izmaiņas ir saistāmas ar ilglaicīgu ietekmi, jo zemes lietošanas kategorijas maiņa samazina dabas pamatnes platības un palielina iespējamu piesārņojuma emisiju vidē – ūdenstecēs un ūdenstilpēs, atmosfēras gaisā, augsnē u.c.
 - 3.2.2. Kopumā Vides pārskatā secināts, ka TIAN paredz prasības, kas gan tieši, gan netieši mazinās darbību negatīvo summāro ietekmi uz vidi, līdz ar to summārā ietekme uz vidi būs pozitīvāka, nekā Teritorijas plānojuma grozījumus neīstenojot.
- 3.3. Biroja ieskatā vides problēmas Vides pārskatā identificētas, koncentrējoties uz galvenajām vides jomām un plānotajiem risinājumiem, tās ir gan vispārīgas (saistītas ar novada teritoriju kopumā), gan konkrētas (ņemot vērā lokāli risināmos jautājumus). Biroja ieskatā vides problēmu un nepieciešamo risinājumu apraksts Vides pārskatā norāda, ka vides apsvērumiem nav pieiets formāli. Tomēr Birojam par vides problēmu un ietekmju vērtējumu ir šādas piebildes:
- 3.3.1. Birojs no Vides pārskatā sniegtās informācijas secina, ka novadā esošie ezeri un upes tiek izmantoti arī rekreācijas nolūkos (skatīt šā atzinuma 2.3.5. punktu), tomēr Talsu novadā neviens ūdensobjekts, ko izmanto kā peldēšanās vietu, nav iekļauts

Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes peldvietu sarakstā²⁰. Šādā kontekstā Birojs atzīmē, ka pašvaldībai ir saistoši Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumi Nr. 692 “*Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 692), tostarp 8. punktā noteiktais nosacījums: *peldvietu izveido saskaņā ar attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojumā noteikto (atļauto) izmantošanu. Peldvietas robežas nosaka pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā attiecīgā peldvieta atrodas*. Vienlaicīgi Noteikumu Nr. 692 4. punktā ir paredzēts: *pašvaldības katru gadu izvērtē informāciju par to teritorijā esošajām peldvietām un līdz 31. decembrim iesniedz Veselības inspekcijā priekšlikumu, ja nepieciešama peldvietas iekļaušana šo noteikumu 2. pielikumā minētajā sarakstā vai svīturošana no tā, tādējādi pašvaldība var noteikt nepieciešamību sniegt priekšlikumus Veselības inspekcijai par peldvietu iekļaušanu Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes peldvietu sarakstā, tā nodrošinot sabiedrības informētību saistībā ar novadā esošo rekreācijas vietu peldūdeņu kvalitāti;*

- 3.3.2. Atbilstoši Vides pārskatā sniegtajai informācijai Teritorijas plānojuma grozījumi neparedz Talsu novadā esošās vasarnīcu apbūves teritorijas pārveidot par pastāvīgi dzīvojamām apbūves teritorijām, jo šīs teritorijas nav iespējams nodrošināt ar atbilstošām inženierkomunikācijām un atkritumu apsaimniekošanu. Vienlaicīgi Birojs vēlas atzīmēt, ka pašvaldībai turpmākajā teritorijas attīstības plānošanā jāņem vērā, ka attiecībā uz vasarnīcu un dārza māju apbūves teritorijām saistošas ir Noteikumu Nr. 240 66. un 67. punktos ar apakšpunktiem noteiktās prasības, tostarp esošās vasarnīcu un dārza māju apbūves teritorijas var pārveidot par pastāvīgu dzīvojamo apbūves teritoriju, ja *tiek izstrādāts lokālplānojums vai detālplānojums, kas aptver vismaz vienu apbūves kvartālu vai citādi funkcionāli saistītu teritoriju, un teritorijas plānojumā noteiktā funkcionālā zona pieļauj attiecīgu izmantošanu, kā arī, ja iespējams nodrošināt energoapgādi, ūdensapgādes un komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmas, lietusūdeņu savākšanas sistēmas un ceļu tīkla izbūvi, kā arī atkritumu apsaimniekošanu*.
- 3.3.3. Vides pārskata sniegta informācija par ezeriem novadā, no kuriem lielākā daļa atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumiem Nr. 418 “*Noteikumi par riska ūdensobjektiem*” ir noteikti kā riska ezeri (skatīt šā atzinuma 2.3.4. punktu). Biroja ieskatā gan ezeru ekoloģisko kvalitāti, gan draudus pazemes ūdens kvalitātei var radīt neapsaimniekotie ūdens urbumi, tādējādi pašvaldībai sadarbībā ar Valsts vides dienesta Kurzemes reģionālo vides pārvaldi (Turpmāk – VVD Kurzemes RVP) nepieciešams pievērst uzmanību neapsaimniekotajiem ūdens urbumiem. Atbilstoši likuma “*Par zemes dzīlēm*” nosacījumiem (3. panta 1. punkts) lēmumu par urbumu izmantošanu vai likvidāciju jāpieņem zemes īpašniekam, kura īpašumā ūdens apgādes urbums atrodas, tomēr pašvaldībai ir iespējams un ieteicams paredzēt pasākumus iedzīvotāju vides apziņas paaugstināšanai un aktīvākai iesaistei virszemes ūdensobjektu un pazemes ūdeņu kvalitātes saglabāšanai un aizsardzības nodrošināšanai.
- 3.3.4. Talsu novadā atrodas lielas platības ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tostarp *Natura 2000* teritorijām (skatīt šā atzinuma 2.3.12. punktu ar apakšpunktiem), bet tikai dažām no tām ir izstrādāti un apstiprināti dabas aizsardzības plāni (dabas parkiem “*Abavas ieleja*” (līdz 2028. gadam), “*Engures ezers*” (līdz 2025. gadam), “*Talsu pauguraine*” (līdz 2024. gadam.), dabas liegumiem “*Raķupes ieleja*” (līdz 2017. gadam) un “*Stiklu purvi*” (līdz 2018. gadam)), bet individuālie aizsardzības

²⁰ Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumi Nr. 692 “*Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība*”.

un izmantošana noteikumi ir izstrādāti un apstiprināti dabas parkiem “*Abavas senleja*” un “*Engures ezers*”, kā arī dabas liegumiem “*Raķupes ieleja*” un “*Stiklu purvi*”. Kā norādīts Vides pārskatā: “*Talsu novada Teritorijas plānojuma grozījumi neparedz darbības, kas varētu tieši mazināt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju bioloģiskās daudzveidības un ainaviskās vērtības, tomēr, jāņem vērā, ka attīstot teritorijas pie īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tā jāuztver kā buferzona starp šo un pārējo teritoriju, t.i., jāparedz plānotās darbības sekas, vai tās ietekmēs tieši vai netieši arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Tādēļ svarīgi pirms katras plānotās darbības ieceres realizēšanas jāņem vērā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas tuvums un jāizvērtē iespējamā ietekme uz tām. Dabas aizsardzības plānu un IAIN trūkums kavē ĪADT apsaimniekošanu un iesaisti novada attīstībā.*” Biroja ieskatā nepieciešams izvērtēt iespēju pašvaldībai sadarboties ar Dabas aizsardzības pārvaldi dabas aizsardzības plānu izstrādē, tādējādi nosakot pieļaujamās vai aizliegtās darbības konkrētajās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Piemēram, atbilstoši Vides pārskatā sniegtajai informācijai dabas parka “*Abavas senleja*” teritorijā kā nozīmīgākais negatīvais ietekmējošais faktors ir norādīta mežsaimnieciskā darbība (galvenā cirtē), kas notiek gan dabas parka teritorijā, gan tās tiešā tuvumā, tāpēc, lai mazinātu mežsaimnieciskās darbības ietekmi, ir nepieciešams būtiski pastiprināt dabas parka aizsardzības režīmu, aizliedzot galveno cirti un aizliedzot kopšanas cirti slapjajos meža augšanas apstākļu tipos uz kūdras augsnēm bioloģiski vērtīgākajā dabas parka teritorijas daļā. Šādi ierobežojumi nepieciešami, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo meža biotopu un tajos esošo reto putnu sugu ligzdošanas vietu, kā arī citu sugu aizsardzību.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

- 4.1. Teritorijas plānojuma grozījumu saistošajās sadaļās Grafiskajā daļā un TIAN noteikti pasākumi un nosacījumi, kas vērsti uz negatīvo ietekmju uz vidi novēršanu vai samazināšanu, t.sk.:
 - 4.1.1. Teritorijas plānojuma grozījumu Grafiskās daļas kartēs cita starpā tiek attēlotas teritorijas ar īpašiem noteikumiem, apgrūtinātās teritorijas un objekti, kuriem nosaka aizsargjoslas, transporta organizācijas risinājumus, maģistrālās inženierkomunikācijas u.c. teritorijas un objektus.
 - 4.1.2. TIAN definēta teritorijās aizliegtā izmantošana, noteikti risinājumi pilsētu, ciemu un lauku teritoriju atļautajai teritorijas izmantošanai (funkcionālais zonējums, teritorijas ar īpašiem noteikumiem), apbūvei un labiekārtojumam, transporta un inženiertehniskās apgādes infrastruktūrai, vides risku samazināšanai u.c.
 - 4.1.3. Atbilstoši mēroga noteiktībai noteiktas, precizētas un attēlotas pašvaldības kompetencē esošās aizsargjoslas, kuru platums ir 10 m vai vairāk:
 - 4.1.3.1. virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas – precizētas Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādē. Papildināta informācija par applūstošajām teritorijām novadā, attēlojot Engures ezeram applūstošās teritorijas platību (ar 10 % applūstamības varbūtību). Applūstošās teritorijas saskaņā ar Aizsargjoslu likumu un Ministru kabineta 2008. gada 3. marta noteikumiem Nr. 406 “*Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika*” spēkā esošajā Teritorija plānojumā ir noteiktas Abavas upei, Rojas upei un Usmas ezeram, tās ir attēlotas Grafiskās daļas kartēs. Attiecīgi applūstošajās teritorijās jāievēro Aizsargjoslu likuma 37. pantā noteiktie aprobežojumi. Papildus normatīvo aktu normas pieļauj precizēt Grafiskās daļas kartēs attēlotās applūstošās teritorijas, veicot precizējumus lokālplānojumā, detālplānojumā vai būvprojektā, pamatojoties uz aktuālu augstākas detalizācijas topogrāfisko plānu:

- 4.1.3.2. aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem – precizētas Teritorijas plānojuma grozījumos;
 - 4.1.3.3. aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām – precizētas Teritorijas plānojuma grozījumos;
 - 4.1.3.4. mežu aizsargjosla ap Stendes pilsētu – noteikta precizētas Teritorijas plānojuma grozījumos;
 - 4.1.3.5. pašvaldības ceļiem un valsts autoceļiem, un dzelzceļiem – precizētas Teritorijas plānojuma grozījumos;
 - 4.1.3.6. aizsargjoslas ap kapsētām precizētas Teritorijas plānojuma grozījumos;
 - 4.1.3.7. aizsargjoslas ap atkritumu apglabāšanas poligonu un notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm – precizētas Teritorijas plānojuma grozījumos;
 - 4.1.3.8. aizsargjoslas gar dzelzceļiem, tai skaitā gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskās vielas un produktus. precizētas Teritorijas plānojuma grozījumos.
- 4.1.4. Pārskatot spēkā esošo Teritorijas plānojumu, plānošanas dokumenta TIAN noteikti nosacījumi un ierobežojumi:
- 4.1.4.1. Prasības kultūrvēsturisko objektu un teritoriju aizsardzībai, pārskatot prasības pilsētībūvniecības pieminekļu teritoriju aizsardzībai un plānošanai, kas veicinās kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzību, t.sk. apzinot novada nozīmes kultūrvēsturiskos objektus (ēkas) Talsu, Sabiles un Valdemārpils pilsētībūvniecību pieminekļu teritorijā.
 - 4.1.4.2. Prasības, kas nepieļauj lauksaimniecības zemju apmežošanu, kas veicinās lauksaimniecībā izmantojamās zemes kā dabas resursa saglabāšanu.
 - 4.1.4.3. Prasības būvēm lauksaimniecības dzīvniekiem, kas veicinās interešu konfliktu novēršanu starp dažāda veida teritorijas izmantošanām apdzīvotās vietās un lauku teritorijā.
 - 4.1.4.4. Prasības alternatīvās energoapgādes plānošanai un izvietojumam, kas veicinās interešu konfliktu novēršanu starp dažāda veida teritorijas izmantošanām apdzīvotās vietās un lauku teritorijā, mazinās izmaiņas ainavā un tās piesārņojumu.
 - 4.1.4.5. Prasības peldbūvju izvietojumam, kas veicinās ūdensobjektu un to krastu aizsardzību un ainaviskā stāvokļa nepasliktināšanos vai ietekmi uz ainavisko vērtību.
 - 4.1.4.6. Prasības derīgo izrakteņu ieguves teritorijās, kas veicinās šādu objektu ietekmes mazināšanu uz apkārtējām teritorijām. Dzēsta funkcionālā apakšzona *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R2)*, kur kā galvenā izmantošana bija noteikta derīgo izrakteņu ieguve. Teritorijas plānojuma grozījumos noteiktas jaunas teritorijas ar īpašiem noteikumiem “*Teritorija, kur izsniegta zemes dzīļu izmantošanas licence vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja*” (TINI), lai veicinātu esošo derīgo izrakteņu atradņu izstrādi pilnībā un mazinātu nereaktivētu karjeru veidošanos.
 - 4.1.4.7. Prasības ainavisko teritoriju aizsardzībai, kas veicinās Talsu pauguraines ainaviskās vērtības aizsardzību, lai novērstu nevēlamas ainavas struktūras izmaiņas, piemēram, nozīmīgu skatupunktu un perspektīvu aizsegšanu ar būvēm, apstādīšanu ar kokiem vai būtisku reljefa pārveidošanu.

- 4.1.4.8. Funkcionālo zonu atļauto teritorijas izmantošanas veidu precizēšana. Funkcionālajās zonās noteikts vairāku izmantošanas veidu apraksts, lai nošķirtu, kāda izmantošana atļauta un kāda nav atļauta, piemēram, *Savrupmāju apbūves teritorijā (DzS)* atļauta Tirdzniecības vai pakalpojumu objektu apbūve (12002): veikals, aptieka, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmums, amatniecība, sadzīves un citu pakalpojumu objekts, izņemot degvielas uzpildes stacijas, gāzes uzpildes stacijas, kas veic piesārņojošas darbības. Tāpat ir regulēti teritorijas izmantošanas veidi pilsētībūvniecības pieminekļu teritorijās Talsos, Sabilē un Valdemārpilī. Spēkā esošajā Teritorijas plānojumā detalizēts izmantošanu apraksts nav noteikts. Ar Teritorijas plānojuma grozījumiem ievērojami sašaurinātas izmantošanas iespējas, izslēdzot iespējas blakus veidoties savstarpēji konfliktējošām izmantošanām, piemēram, dzīvojamā apbūve un piesārņojumu (troksnis, palielināta transporta plūsma) radoša saimnieciskā darbība. Vienlaicīgi samazinātas iespējas izmantot teritoriju veidā, kas atstāj ietekmi uz vidi.
- 4.1.4.9. Dzēsta Teritorijas plānojumā noteiktā funkcionālā apakšzona *Publiskās apbūves teritorija (PI)*, tādējādi tiek novērsta normatīviem aktiem neatbilstoša teritorijas izmantošana lauku teritorijā un daļēji mazināta ietekme uz Usmas ezeru.
- 4.1.4.10. Izveidota jauna funkcionālā apakšzona *Dabas un apstādījumu teritorija (DAI)*, kurā iekļautas zemes vienības, kuru teritorija atrodas pilsētībūvniecības pieminekļu teritorijā, lai nodrošinātu, ka kultūras piemineklim nav noteiktas funkcionālās zonas ar standartizētām prasībām apbūvei, kas ievērojami mazina teritorijas izmantošanas paredzamību un nonāk pretrunā ar kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo regulējumu un teritorijas plānošanas principiem. TIAN noteikts, ka labiekārtojumu veido, ņemot vērā kultūrvēsturiskās ainavas identitāti un saskaņā ar TIAN 7.3. apakšnodaļu *Prasības pilsētībūvniecību pieminekļu teritoriju aizsardzībai*.
- 4.2. Izskatot Teritorijas plānojuma grozījumu ieceres un risinājumus iespējamās ietekmes mazināšanai, Birojs secina, ka lielā mērā viedokli un piebildes, kur nepieciešams, Birojs jau ir sniedzis iepriekšējās šī atzinuma nodaļās, tostarp attiecībā uz derīgo izrakteņu ieguves, ražošanas un applūstošajām teritorijām. Vienlaicīgi Birojs pozitīvi novērtē, ka ar TIAN nosacījumiem tiek ierobežota alternatīvo energoapgādes objektu izvietošana, kas rezultātā samazina neprognozējamu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību. Birojs vērs uzmanību, ka iespējamās ietekmes uz vidi mazināšanai, plānojot jaunu infrastruktūras objektu, rūpniecisko objektu izveidi u.c. izveidi, pirms to uzsākšanas ir jāizvērtē, vai plānotās darbības neatbilst objektiem, kuriem atbilstoši Likuma 1. pielikumā noteiktajam ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, vai gadījumā, ja plānotās darbības sasniedz Likuma 2. pielikumā noteiktos robežlielumus, attiecināms ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums. Savukārt darbībām, kuru veikšanai nepieciešami tehniskie noteikumi, VVD Kurzemes RVP nosaka vides aizsardzības prasības, kuras jāņem vērā būvprojektu izstrādē un skaņošanā.

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar Likuma 43. pantu paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē *Natura 2000* teritoriju, darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi *Natura 2000* teritoriju tīklam.

Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam, īstenojot Teritorijas plānojuma grozījumus, netiek paredzēta nozīmīga negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un *Natura 2000* teritorijām, kuru saglabāšanai, aizsardzībai un negatīvo ietekmju sabalansēšanai, kas rodas plānošanas dokumenta paredzēto darbību rezultātā, tiek veikti kompensēšanas pasākumi.

Birojs vērs uzmanību, ja, īstenojot Teritorijas plānojuma grozījumus, tiks konstatēta negatīva ietekme uz *Natura 2000* teritoriju, pasākumiem, kas šo ietekmi radīs, ir piemērojami kompensējošie pasākumi atbilstoši Ministru kabineta 2006. gada 18. jūlija noteikumu Nr. 594 *“Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasības ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai”* prasībām.

6. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Vides pārskata izstrādes laikā nav identificētas iespējamās pārrobežu ietekmes, kuras varētu rasties Talsu novada teritorijas plānojuma un tā grozījumu īstenošanas laikā, jo Talsu novads atrodas iekšzemē un Teritorijas plānojuma grozījuma ietvaros netiek plānoti tādi pasākumi, kuru ietekme varētu sniegties ārpus novada robežām.

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Vides pārskatā monitoringa nodrošināšanai par pamatu ieteikts ņemt plānošanas dokumentu un tā Vides pārskatu, valsts statistiskos pārskatus u.c. informācijas avotus, īpašu uzmanību pievēršot atsevišķiem indikatoriem (indikatoru grupām): 1) virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātei – virszemes ūdeņos novadīto notekūdeņu daudzums, paliekošais piesārņojums, ūdensobjektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte, peldvietu ūdens kvalitāte (pašvaldībai sadarbībā ar reģionālo vides pārvaldi un LVGMC un Veselības inspekciju); 2) gaisa kvalitātei – limitētās un faktiskās emisijas uzskaitē vai aprēķini no katlu mājām, rūpniecības u.c. uzņēmumiem; reģistrētā autotransporta skaits, t.sk. elektrotransporta un elektromobiļu uzlādes staciju skaits (sadarbībā ar uzņēmumiem, reģionālo vides pārvaldi un LVGMC, CSDD dati); 3) piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu skaitam un tam, vai šīs vietas tiek rekultivētas (pašvaldības un objektu vai vietu īpašnieku kompetence); 4) notekūdeņu attīrīšanas iekārtās attīrīto notekūdeņu kvalitātei un rādītājiem, t.sk. savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums; fizisko un juridisko personu skaits, kam tiek nodrošināti centralizēti kanalizācijas savākšanas un attīrīšanas pakalpojumi; attīrīto notekūdeņu kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām; virszemes ūdeņu kvalitāte, kuros tiek novadīti attīrītie notekūdeņi (sadarbībā ar reģionālo vides pārvaldi un LVGMC); notekūdeņu attīrīšanas iekārtās radušos dūņu turpmākā apsaimniekošana; 5) atkritumu apsaimniekošanai – šķiroto atkritumu procentuālais daudzums, radītais kopējais sadzīves atkritumu daudzums; 6) dzeramā ūdens kvalitātei – dzeramā ūdens analīžu rezultāti, pazemes ūdeņu krājumu izmantošanas intensitāte (sadarbība ar Veselības inspekciju un LVGMC); 7) īpaši aizsargājamo dabas teritoriju stāvoklim – dabas aizsardzību plānu izstrāde un individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu pieņemšana; 8) kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai – sakopto, atjaunoto kultūrvēsturisko objektu skaits, pašvaldības saistošo noteikumu izstrāde.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Plānošanas dokumenta un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros sabiedrībai (sabiedriskajām organizācijām, iedzīvotājiem un institūcijām u.c.) ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā.

Teritorijas plānojuma grozījumu 1.0 redakcijas un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana notika no 2021.gada 13. septembra līdz 2021. gada 11. oktobrim. Paziņojumi par publisko apspriešanu un sabiedrības līdzdalības pasākumiem publicēti pašvaldības tīmekļvietnē

www.talsunovads.lv un www.facebook.com/Talsunovads, pašvaldības informatīvajā izdevumā “Talsu Novada Ziņas” un Vides pārraudzības valsts biroja tīmekļvietnē www.vpvb.gov.lv.

Publiskās apspriešanas laikā ar Teritorijas plānojuma grozījumu 1. redakciju un Vides pārskata projektu varēja iepazīties Valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portāla www.geolatvija.lv sadaļā “Teritorijas attīstības plānošana”, pašvaldības tīmekļa vietnē www.talsunovads.lv, kā arī izdrukātā veidā Talsu novada pašvaldības Administratīvā centra I korpusa, 1. stāva foajē, Kareivju ielā 7, Talsos, Talsu novadā, pašvaldības darba laikā. Rakstiskus priekšlikumus bija iespējams iesniegt: 1) pa pastu, adresējot Talsu novada pašvaldībai (Kareivju iela 7, Talsi, Talsu novads, LV–3201); 2) nosūtot uz e–pastu: pasts@talsi.lv elektroniski parakstītu iesniegumu; 3) Valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā www.geolatvija.lv saitē “Iesniegt priekšlikumu”; 4) klātienē – Talsu novada pašvaldības Apmeklētāju pieņemšanas centrā (Kareivju ielā 7, Talsos), novada pilsētu un pagastu pārvaldēs; 5) klātienē – publiskās apspriešanas sanāksmju laikā.

Publiskās apspriešanas laikā tika organizētas 16 publiskās apspriešanas sanāksmes:

1. 2021. gada 20. septembrī plkst. 17.30 – Sabiles kultūras nama mazajā zālē, Ventspils ielā 14, Sabilē;
2. 2021. gada 20. septembrī plkst. 17.30 – Laucienes pagasta pārvaldes 2.stāva konferenču zālē, “Pagastmāja”, Laucienē, Laucienes pagastā;
3. 2021. gada 20. septembrī plkst. 17.30 – Balgales brīvā laika pavadīšanas centra zālē, “Grantiņi” Dursupē, Balgales pagastā;
4. 2021. gada 20. septembrī plkst. 17.30 – Ķūļciema brīvā laika pavadīšanas centra zālē, “Tautas nams”, Ķūļciemā, Ķūļciema pagastā;
5. 2021. gada 21. septembrī plkst. 17.30 – Stendes tautas nama zālē, Dumpīšu ielā 3, Stendē;
6. 2021. gada 21. septembrī plkst. 17.30 – Virbu kultūras nama zālē, Kalna ielā 9, Jaunpagastā, Virbu pagastā;
7. 2021. gada 21. septembrī plkst. 17.30 – Strazdes muižas zālē, “Strazdes muiža”, Strazdē, Strazdes pagastā;
8. 2021. gada 21. septembrī plkst. 17.30 – Lībagu pagasta pārvaldes zālē, “Pagastmāja”, Mundigciemā, Lībagu pagastā;
9. 2021. gada 22. septembrī plkst. 17.30 – 2.stāva izstāžu zālē, Raiņa ielā 14A, Valdemārpilī;
10. 2021. gada 22. septembrī plkst. 17.30 – Valdgales tautas nama zālē, “Tautas nams”, Pūņās, Valdgales pagastā;
11. 2021. gada 22. septembrī plkst. 17.30 – Tiņģeres muižas zālē, “Pils”, Tiņģerē, Īves pagastā;
12. 2021. gada 22. septembrī plkst. 17.30 – Lubes pagasta pārvaldes zālē, “Sniedzes”, Anužos, Lubes pagastā;
13. 2021. gada 27. septembrī plkst. 17.30 – Talsu novada pašvaldības Administratīvās ēkas I korpusa lielajā zālē, Kareivju ielā 7, Talsos;
14. 2021. gada 27. septembrī plkst. 17.30 – Pastendes kultūras nama lielajā zālē, Skolas ielā 2, Pastendē, Ģibuļu pagastā;
15. 2021. gada 27. septembrī plkst. 17.30 – Laidzes brīvā laika pavadīšanas centra zālē, “Mežrozes”, Laidzē, Laidzes pagastā;
16. 2021. gada 27. septembrī plkst. 17.30 – Vandzenes tautas nama zālē, “Tautas nams”, Vandzenē, Vandzenes pagastā.

Vides pārskatā aprakstīta Teritorijas plānojuma grozījumu un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaita. Vides pārskata sagatavošanas laikā notikušas konsultācijas ar VVD Kurzemes RVP, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju. Konsultācijas ar kompetentajām institūcijām tikušas uzsāktas laicīgi, institūcijām un sabiedrībai tikusi dota iespēja izteikt savu viedokli par plānošanas dokumentu un Vides pārskatu. Kopsavilkums, t.sk. ziņojums par sabiedriskās apspriešanas laikā saņemto priekšlikumu ņemšanu vērā vai noraidīšanu, ir ievietots Vides pārskata 2.2. sadaļā *“Iesaisītās institūcijas”*.

Izvērtētā dokumentācija:

Talsu novada teritorijas plānojuma grozījumi un tā Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punkts.
2. Likums *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”*.
3. Likums *“Par zemes dzīlēm”*.
4. Atkritumu apsaimniekošanas likuma 5. pants.
5. Ūdens apsaimniekošanas likuma 5. pants.
6. Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pants.
7. Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumi Nr. 34 *“Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”*.
8. Ministru kabineta 2002. gada 13. decembra noteikumi Nr. 118 *“Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”*.
9. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr.157 *“Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”*.
10. Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumi Nr. 1290 *“Noteikumi par gaisa kvalitāti”*.
11. Ministru kabineta 2013. gada 30. maija noteikumi Nr. 240 *“Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”*.
12. Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 *“Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”*.
13. Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumi Nr. 692 *“Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība”*.

Biroja viedoklis:

Talsu novada teritorijas plānojuma grozījumi un Vides pārskats ir pilnveidojami, ievērtējot un ņemot vērā šajā atzinumā 2.4. punktā ar apakšpunktiem un 3.3. punktā ar apakšpunktiem ietvertos ieteikumus.

Pilnveidojot un īstenojot Talsu novada teritorijas plānojuma grozījumus, ņemami vērā Vides pārskatā izteiktie priekšlikumi.

Atbilstoši Likuma 23.⁵ panta sestās un septītās daļas prasībām Birojs konstatē:

17. Talsus novada teritorijas plānojuma grozījumi un Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, un tas precizējams/papildināms, ievērtējot un ņemot vērā šajā atzinumā ietvertos ieteikumus.

18. Lai konstatētu Talsu novada teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Talsu novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamus datus, divas reizes plānošanas periodā (2027. gadā un 2032. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Birojā.

Talsu novada pašvaldībai atbilstoši Noteikumu Nr. 157 27. punktā noteiktajam jāsaņem informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts

vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlēta risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam.

Talsu novada pašvaldībai jā sagatavo un atbilstoši Noteikumu Nr. 157 28. un 29. punktā noteiktajam jāpublicē paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Direktore

(paraksts*)

D. Avdejanova

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Atzinums nosūtīts:

1. Talsu novada domei, *E.Adrese*.
2. SIA “*Reģionālie projekti*”, e–pasta adrese: birojs@rp.lv.